

انتقال مال غیر

در نظام حقوق کیفری ایران

دکتر اکبر وروایی

دانشیار دانشگاه علوم انتظامی امین

سمیرا سوری

کارشناس ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی

مصطفی عزیزی ارشد

دانشجوی دکترای حقوق کیفری و جرم‌شناسی

سرنامه:	وروایی، اکبر، ۱۳۵۱-
عنوان قرارداد:	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور:	انتقال مال غیر در نظام حقوق کیفری ایران / اکبر وروایی، سمیرا سوری، مصطفی عزیزی ارشد.
مشخصات نشر:	تهران: آریاداد: راه نوین، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۱۹۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۸۹۴-۰-۱
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	تصرف عدوانی-- ایران
موضوع:	معاملات فضولی
موضوع:	جرایم علیه اموال - ایران
موضوع:	حقوق جزا - ایران
شناسه افزوده:	سوری، سمیرا، ۱۳۶۰-
شناسه افزوده:	عزیزی ارشد، مصطفی، ۱۳۵۶-
رده بندی کنگره:	۱۳۹۴ الف ۸ و / ۴۳۳۴ KMH
رده بندی دیویی:	۳۴۵/۵۵۰۳۶
شماره کتابخانه ملی:	۳۹۷۱۳۷۴

انتقال مال غیر در نظام حقوق کیفری ایران

دکتر اکبر وروایی - سمیرا سوری - مصطفی عزیزی ارشد

انتشارات: آریاداد

صفحه آرایشی: سیده آمنه ابوالحسنی

چاپ و صحافی: راه نوین

چاپ یکم ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۸۹۴-۰-۱

قیمت: ۱۱۵/۰۰۰ ریال

فرایند تولید کلی و جزئی به هر صورت بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران. میدان انقلاب اسلامی. ابتدای خیابان کارگر جنوبی

کوچه رشتچی. شماره ۳۸. طبقه ۲. واحد ۵

تلفن: ۶۶۵۷۴۱۱۵-۶ ۶۶۹۱۳۸۲۳-۶ ۶۶۹۱۳۹۸۸-۶

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه
مقدمه.....	۸
فصل اول: سابقه تاریخی، فلسفه قانونگذاری، ماهیت جرم، تعریف جرم.....	۹
مبحث اول: سابقه تاریخی.....	۱۰
مبحث دوم: فلسفه قانونگذاری.....	۱۵
مبحث سوم: ماهیت جرم انتقال مال غیر.....	۱۸
گفتار اول: ماهیت جرم از لحاظ موضوع.....	۱۸
گفتار دوم: از نظر فقهی.....	۱۸
مبحث چهارم: تعریف جرم انتقال مال غیر.....	۲۱
فصل دوم: ارکان تشکیل دهنده جرم انتقال مال غیر.....	۲۵
مبحث اول: رکن قانونی.....	۲۶
مبحث دوم: رکن مادی.....	۳۱
گفتار اول: موضوع جرم.....	۳۱
۱- مال و انواع آن.....	۳۱
۱-۱- اعیان- منافع.....	۳۴
۱-۲- اموال منقول و غیر منقول.....	۳۶
۱-۳- اموال مادی و اموال غیر مادی.....	۳۹
۲- تعلق مال به غیر.....	۴۴
گفتار دوم: رفتار مرتکب.....	۵۷
گفتار سوم: شرایط تحقق جرم.....	۶۲
۱- متقلبانه بودن وسیله ارتکاب جرم.....	۶۲
۲- نداشتن مجوز قانونی.....	۶۴
۳- عدم رضایت متضرر از جرم.....	۶۵
گفتار چهارم: نتیجه جرم و رابطه علیت.....	۶۹
۱- نتیجه جرم.....	۶۹
۲- رابطه علیت.....	۷۲
گفتار پنجم: شروع به جرم.....	۷۳
۱- رکن قانونی.....	۷۳

۷۵	۲- رکن معنوی
۷۸	گفتار ششم- همکاری در جرم انتقال مال غیر
۷۹	۱- شرکت در انتقال مال غیر
۸۰	۲- معاونت در جرم انتقال مال غیر
۹۰	مبحث سوم: رکن معنوی جرم انتقال مال غیر
۹۲	گفتار اول: علم مرتکب
۹۳	۱- لزوم علم مرتکب به عدم مالکیت خود و تعلق مال به دیگری
۹۶	۲- آگاهی به نداشتن مجوز قانونی در انجام معامله
۹۷	۳- شناخت صاحب مال
۱۰۰	گفتار دوم: سوءنیت عام
۱۰۲	گفتار سوم: سوءنیت خاص
۱۰۶	گفتار چهارم: انگیزه
۱۰۶	۱- تأثیر انگیزه در ماهیت جرم انتقال به غیر
۱۰۷	۲- تأثیر انگیزه در میزان مجازات جرم انتقال مال غیر
۱۱۱	فصل سوم: آثار کیفری، مسؤولیت مدنی و مسائل شکلی جرم انتقال مال غیر
۱۱۲	مبحث اول: آثار کیفری
۱۱۲	گفتار اول: مجازات اصلی
۱۱۴	۱- مجازات مباشرت در ارتکاب جرم انتقال مال غیر
۱۲۰	۲- مجازات شروع به جرم انتقال مال غیر
۱۲۳	۳- مجازات شرکت در جرم انتقال مال غیر
۱۲۴	۴- مجازات معاونت در ارتکاب جرم انتقال مال غیر
۱۲۶	گفتار دوم: مجازات‌های تبعی و تکمیلی
۱۲۶	۱- مجازات‌های تبعی
۱۲۸	۲- مجازات‌های تکمیلی
۱۳۰	گفتار سوم: تخفیف و تعلیق مجازات جرم انتقال مال غیر
۱۳۰	۱- تخفیف مجازات
۱۳۴	۲- تعلیق مجازات
۱۳۶	مبحث دوم: احکام تکرار و تعدد در جرم انتقال مال غیر
۱۳۶	گفتار اول: احکام تکرار در جرم انتقال مال غیر

گفتار دوم: احکام تعدد در جرم انتقال مال غیر.....	۱۳۸
۱- تعدد مادی.....	۱۳۹
۲- تعدد اعتباری (عنوانی).....	۱۴۵
۱-۲- مقایسه و تعدد اعتباری جرم انتقال مال غیر با کلاهبرداری.....	۱۴۷
۲-۲- مقایسه و تعدد اعتباری جرم انتقال مال غیر با جعل.....	۱۵۱
۳-۲- مقایسه و تعدد اعتباری جرم انتقال مال غیر و معامله معارض.....	۱۶۲
۱-۳-۲- شرایط لازم برای تحقق تعدد اعتباری بین دو جرم انتقال مال غیر و معامله معارض.....	۱۶۲
۲-۳-۲- حکم تعدد اعتباری بین جرائم انتقال مال غیر و معامله معارض.....	۱۷۰
۴-۲- مقایسه و تعدد جرم انتقال مال غیر با خیانت در امانت.....	۱۷۱
مبحث سوم: مسؤولیت مدنی ناشی از ارتکاب جرم انتقال مال غیر.....	۱۷۸
۱- خسارت ناشی از ارتکاب جرم انتقال مال غیر و مسؤول جبران آن.....	۱۷۸
۲- نحوه رد مال و جبران خسارات وارده از جرم.....	۱۸۰
۳- ضمانت اجرایی کیفری برای حصول اطمینان از جبران خسارت مدنی.....	۱۸۲
مبحث چهارم: مسائل شکلی جرم انتقال مال غیر.....	۱۸۵
گفتار اول: ادله اثبات جرم انتقال مال غیر.....	۱۸۵
گفتار دوم: قابل گذشت یا غیر قابل گذشت بودن جرم انتقال مال غیر.....	۱۸۶
گفتار سوم: دادگاه صلاحیت دار در اتهام انتقال مال غیر.....	۱۹۰
منابع.....	۱۹۳

بشر موجودی است اجتماعی، از آن جهت که تأمین نیازهای مختلف مادی و روانی، انسان را به آن واداشته که با سایر هموعان خود زندگی کند. زندگی اجتماعی نیازمند نظم است و قانون تأمین‌کننده نظم و حافظ آن می‌باشد. چراکه صرفاً به بیان حقوق یا تکالیف بسنده نکرده و ضمانت‌های اجرایی خاصی را نیز پیش‌بینی نموده که افراد را به متابعت از احکامی که مقرر می‌دارد، وادار نماید. دسته‌ای از این ضمانت‌های اجرایی قانونی و شدیدترین آنها، ضمانت اجرایی کیفری است و قوانینی که چنین ضمانت اجرایی شدید و سرکوبگری را دارند، عنوان قوانین کیفری را به خود اختصاص داده‌اند. انتخاب شدیدترین ضمانت اجرا برای قوانین کیفری، اهمیت فوق‌العاده ارزش‌هایی که این قوانین برای حفظ آن ارزش‌ها وضع شده و به همان اندازه شدت تخلف شخص خاطی را از دیدگاه قانونگذار که منعکس‌کننده خواسته‌ها، ارزش‌ها و دیدگاه‌های جامعه است، نشان می‌دهد.

صیانت از حق مالکیت افراد بر اموال و حفظ خود آن اموال و ارزش‌های اقتصادی، از گذشته تاریخ تاکنون در هر جامعه‌ای همواره از چنان ارزش و اهمیت والایی برخوردار بوده که غالباً هرگونه تعدی و تجاوز بر علیه آنها، واکنش‌های کیفری و سرکوبگری را به همراه داشته است.

تعدی و تجاوز با حق مالکیت افراد بر اموال و ارزش‌های اقتصادی جامعه، می‌تواند به اشکال و صور مختلفی صورت پذیرد. که در این میان اقدامات متقلبانه و مزورانه حجم وسیعی از اعمال مجرمانه بر علیه اموال را شامل می‌شود. خود این اقدامات متقلبانه علیه اموال و حقوق مالکانه نیز به نوبه خود، در عالم خارج به صور و اشکال مختلفی تجلی یافته و نمودار می‌شود. جرم انتقال مال غیر، که در آن شخص، بدون آنکه مالک مال باشد، یا اینکه دارای مجوز قانونی برای انجام معامله، معرفی و با قصد اضرار، اقدام به معامله و انتقال مال غیر، به شخص ثالث می‌کند، که جزو یکی از قالب‌های متقلبانه تعدی و تجاوز به حق مالکیت و اموال به حساب می‌آید.

از این رو ملاحظه می‌شود که همزمان با ایجاد نظام قانونمند در کشور، شاهد وضع مقرراتی تحت عنوان «قانون راجع به اشخاصی که مال غیر را انتقال می‌دهند و یا تملک می‌کنند و مجازات آنها» در تاریخ دوم جوزای ۱۳۰۲ هجستیم و پس از چند سال از وضع قانون مذکور نگذشته، که به علت معایب و کاستی‌هایی که این قانون داشته، در سال ۱۳۰۸ مقررات جامع و کامل تری تحت عنوان «قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر» به تصویب مجلس قانونگذار وقت می‌رسد. در هر دو این قوانین، انتقال مال غیر به نحو مذکور مجرمانه تلقی شده و برای متخلفین و مرتکبین جرم، اعم از انتقال‌دهنده و انتقال‌گیرنده، ضمانت اجرای کیفری خاصی تعیین و وضع گردیده که موضوع این کتاب به بررسی این جرم اختصاص یافته است.